

с.РАЯНОВЦИ

Първите данни за село Раяновци са от VI-IV век пр.хр. - "История на македонските царе", написана от Плутарх. Споменато е, че земите на днешното село Раяновци са обитавани от тракийското племе трибали, предвождани от цар Сирм, който по-късно е победен от Александър Велики. Няма открити материални доказателства.

Първите материални останки са от I-II век - от нахлуващите по това време римски легиони. Римляните предприемат широко строителство на пътища, крепости и калета (малки укрепления). От това време в землището на селото датират две калета - Ошанското и Подгорското. Калетата са обитавани от военни части, а по време на чужди нашествия - и от мирното население. Ползвани са и за комуникация - чрез огньове и тъпани. Периода на разрушаването им не е известен. Предполага се, че Подгорското кале, което е по-запазено, е разрушено при падането на страната под турско робство.

Римски път е преминавал през землището на селото, като е свързвал прохода Връшка чука с Белоградчик. По време на изкопни работи в местността Попов сливак са открити тухли от този период, вероятно основи на крайпътна станция.

По това време на територията на днешното село Раяновци са съществували още две населени места. Първото е в местността Градище, където при изкопни работи са открити останки от древна канализация. Второто е от местността Долно селище, което е на дъното на днешния язовир.

През този период селото е спадало към римската провинция Крайбрежна Дакия с главен град Рациария.

През V-VI век на територията на селото се заселват нахлуващите славяни - племето "тимочани", което се смесва с местното население. В средата на VII век територията е завладяна от аварите.

След основаването на Българската държава селото преминава в нейните територии, присъединени от Хан Тервел (705-750 г.). По-късно територията е завладяна от император Лъв III, който я присъединява към Византийската империя, а през 827 година е върната към териториите на Първото Българско царство от Хан Омуртаг.

В началото на XI век територията е завладяна от византийския император Василий II Българоубиец и отново е върната в началото на създаването на Второто Българско царство от Цар Калоян.

През 1207 г. територията е отстъпена на куманите, дванадесет години по-късно възвръната от Иван Асен II, през 1257 г. територията е завладяна от маджарите, а три години по-късно възвръната от Константин Тих.

Съществуват значителен брой материални останки от времето на Първото и Второто Българско царство, например от манастира в местността Манастирище. Няма точни данни за построяването и разрушаването му, но съществуват данни за притежаваните от манастира обработваеми земи, гори и овощни градини.

През 1913 г. учителят Д. Трифонов като дете открива под една от основите на манастира пергаментна книга, която е унищожена. При изграждането на пътя из коритото на река Арчар са открити църковни принадлежности - кръст и верига, а през 1939 г. Ц. Петков открива три изографисани вериги около 1,5 метра. Съществуват също сведения и за друг параклис, намиращ се в местността Сбек.

През 1396 г., заедно с падането на България под турска власт, територията на село Раяновци преминава под турско владичество. За пръв път името Раяновци се появява през 1454 - 1455 година в турски регистър, описващ завладените земи. През 1560 година селото отново е споменато в турски регистър, описващ приходите и е споменато като "филурджийско" (овчарско) село.

През втората половина на XVIII век идват нови заселници в Раяновци. Първите са от Западните покрайнини - Пиротско, след което пристигат от тетевенско (рода Ристинци) и от Русенско (рода Ковачевци). От тогавашните регистри е установено, че към 1850 г. в Раяновци има 50-60 домакинства. За периода 1852 г. до Освобождението данни се черпят от записките на Х. Македонски:

"Тръгнахме за към Раковица. Щом стигнахме наблизко до селото, ние видяхме, че там турците са в изобилие и добре укрепени в позиции. При все това решихме и откъм единия край нападناхме турците, но трябва да призная, че турците не се смутиха от нас, защото нищо не можеше да им направим. Толкоз много турци имаше там, щото нашите 327 души се виждаха съвсем безсилни и на нас самите даже. Едно поради това, а на, че нямаше храна, пък и трябваше да правим пакости на турците, да ги смущаваме, колкото е възможно от повече места, ние се отправихме за с. Раяновци, където имаше твърде малко турци без редовна войска. Там направихме едно малко сражение, запалихме няколко турски къщи, взехме два коня и успяхме да намерим храна за

момчетата. За всичко дотук изгубихме четири дни. След това се върнахме назад в лагера на Николича, с молба или да ни пусне да вървим при другите български чети или пък да ни определи къде другаде да отидем и какво да вършим...

След ден-два получих аз там едно писмо от войводата Панайот Хитов, с което ме канеше да му отида веднага на помощ, да се съединим там няколко чети и да навлезем в Турция".

Други сведения за периода на турското робство съществуват в разказите за Младен Войвода, за поп Марко и т.н.

В епохата на Възраждането през 1835 г. е построено първото килийно училище в село Раяновци, а първият учител в него е бил поп Иникия - по произход от Словакия. Друга личност, изиграла важна роля в Раяновци през Възрожденската епоха, е Цветко Русинов. След завършването на килийното училище в селото, той заминава за Одеса през 1862 г., където завършва одеската духовна семинария. След завръщането си в България е ръкоположен за свещеник в с. Раяновци от митрополит Антим I, която служба изпълнява до 1916 г. По негова инициатива започва строежът на църквата "Св.св. Кирил и Методий", която е завършена през 1885 г., а през 1873 г. се основава и първото в околията светско училище преди Освобождението.

След Освобождението с. Ра-яновци влиза в състава на с. Рабиша.

Ивайло ГЕОРГИЕВ (откъс от книгата "Раяновци")

вестник Видин Брой 80 (1847) 22 - 24 ноември 2010 г.

Разположено от двете страни на река Арчар. Заселването му се извършва през втората половина на XVIII век. Първите заселници са от Западните покрайнини – Пиротско. След това от Тетевенско (рода Ристинци) и от Русенско (рода Ковачевци). Към 1850г. има 50-60 домакинства, а през 1873г. е открито килийното училище. Училището е построено и открито в 1889г., а църквата – 1883г. Читалището е учредено 1927г.

Село Раяновци се намира в планински район, на брега на река Арчар. Известно е с множеството си извори с лековита вода. В близост има язовир.

Културни и природни забележителности

Римско кале

Събор на 24 май.

Личности

проф. Цветан Желязков - преподавател в Националната спортна академия

Раяновци

Написано от ivailo

Неделя, 30 Януари 2011 21:32

43° 42' 9" N, 22° 31' 22" E

Население: 140

Надм. височина: ? m

Пощ. код: 3935

Тел. код: 09329

МПС код: ВН (Вд)